

Страсні думки, або: «Оскарженню не підлягає»...

Стаття 303. Рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування, та право на оскарження

1. На досудовому провадженні можуть бути оскаржені такі рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора:

...7) рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій - особою, якій відмовлено у задоволенні клопотання, її представником, законним представником чи захисником...

(Читайте на 2-3-й стор.)

Звіт про діяльність ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» за 2019 рік

У 2019 році ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» провадило діяльність у відповідності зі статутними основними напрямками своєї роботи, переважно правозахисного і екологічного спрямування. За цей період мало місце консультативне супроводження з боку ГО досудових кримінальних проваджень за заявами 6-ох потерпілих громадян. Крім того, у Центрально-Міському районному суді м. Кривого Рогу, триває розгляд справи, розпочатої в 2013 році, про визнання бездіяльності та незаконних дій державного виконавця Сігай О. А. та начальника Центрально-Міського відділу державної виконавчої служби Криворізького міського управління юстиції за цивільним позовом жителя вулиці Пушкіна, буд. № 1 К.М. В., інтереси якого в суді представляє голова ГО Микола Коробко.

У листопаді – грудні зусилля організації були спрямовані на підготовку і проведення заходів, присвячених Міжнародному Дню прав людини. У місті втринадцяте стартував Міжнародний кінофестиваль про права людини DocuDaysUA. Провідна тема фестивалю була зосереджена на тому, як змінюється наше повсякдення, звички та способи комунікації з появою цифрових технологій, які нові можливості вони відкривають для дослідження реальності й водночас які загрози, пов'язані з контролем та інформаційною безпекою, вони ховають; на переосмисленні концепції прав людини в умовах онлайн-виміру. Як і раніше, адміністратором заходу, проведеного в дні 02.12 – 14.12.2019 року був Микола Коробко, а координатором – Олександр Чижиков. Кінопокази і семінари були проведені в навчальних закладах різного рівня, включно з вищими, і в бібліотеках міста. Кінопоказ був здійснений також у селі Недайвода Криворізького району.

29 жовтня у двох окремих аудиторіях відбулися дискусії членів громадської ради при районній державній адміністрації Криворізького району та громадського активу, а також студентів і викладацького складу Криворізького економічного інституту Київського національного економічного університету про перебіг і сучасний стан реформи з децентралізації влади.

Своїми думками з цього приводу поділилися один із учасників виконуваного впродовж 2016-17 років проекту під назвою ДОБРЕ за сприяння Американського агентства міжнародного розвитку (USAID) та польського Фонду розвитку місцевої демократії (FRDL) член Агенції Регіонального Розвитку України Єжи Даровський. У підготовці й проведенні цього заходу взяли участь активісти ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство», яке є членом польсько-українського парт-

нерства «ВідріС», до якого належить також ініціатор самої дискусії пан Єжи Даровський.

Багаторічною учасницею Громадської ради при Криворізькій районній державній адміністрації є представниця організації Світлана Дьякова, яка присвячує свою діяльність питанням належного місцевого врядування і критичної оцінки реформ, пов'язаних із формуванням територіальних громад. З її ініціативи Громадська рада надсилає свої звернення і пропозиції до органів місцевої і центральної влади за підсумками своїх напрацювань.

ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» у своїй практичній діяльності постійно тримає в центрі уваги проблематику змін клімату і збереження біорізноманіття і провадить багаторічний моніторинг дотримання охоронного статусу Ландшафтного заказника державного значення «Балка Північна Червона», залучаючи в інформаційному плані криворізьку громаду до ще більшого розуміння важливості питання збереження біорізноманіття у кожному куточку країни. У складі моніторингової групи: Сергій Дашковський, Микола Коробко, Володимир Налужний, Олександр Чижиков, волонтерка Зоя Бережна.

ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» входить до складу Робочої групи 3 «Енергетика, транспорт, довкілля та зміна клімату» Української національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства (РГЗ УНП ФГС СхП) і Робочої групи 5 «Транспорт, енергетика, довкілля і зміна клімату» Української сторони Платформи громадянського суспільства (РГЗ УС ПГС) і є членом Української кліматичної та Річкової мереж.

Активісти ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» долучилися до справи збирання інформації щодо поширення «червонокнижних» видів у нашій області (Публікація «Зустрічі видів Червоної книги на Криворіжжі» у збірнику «Матеріали до 4-го видання Червоної книги України. Тваринний світ/Серія: «Conservation Biology in Ukraine». – Вип. 7, Т. 3. – Київ, 2019. – С. 198. Авторство: Коробко М. І., Налужний В. Д.).

У першій половині 2019 року у збірці праць за програмою Всеукраїнської науково-практичної конференції «Захист та охорона біорізноманіття України», ініційованої БО «БФ «Фонду захисту біорізноманіття України», опублікована стаття авторів М. Коробка і В. Налужного «Проблеми віртуального існування вітчизняного заповідного фонду».

На початку лютого 2020 року ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» у відповідності з норма-

ми Закону України «Про природно-заповідний фонд України» звернулася до Міністра енергетики та захисту довкілля України п. О. А. Оржеля з клопотанням про розширення меж Ландшафтного заказника державного значення «Балка Північна Червона». Авторі-розробники: Коробко М. І. — інженер-геолог; Налужний В. Д. — інженер-геолог. Фотодокументація: Дашковський С. М., Налужний В. Д., Чижиков О.О. У разі прийняття рішення про розширення території заказника його загальна площа складатиме 104 гектари.

Представники організації активно діяли і в сфері культури. Редактор заснованої організацією газети «Промінь Просвіти Є» Сергій Зінченко і кореспондентка газети Олена Маковій взяли участь у численних літературних конкурсах і є авторами багатьох публікацій. Сергій Зінченко зайняв почесне 6-те місце серед дипломантів конкурсу рукописів художньої прози «Крилатий Лев» за представлений минулого року на цей Міжнародний конкурс у Львові роман «Сліди на тілі воскресають...». Ми тісно співпрацюємо з кількома бібліотеками міста, періодично здійснюючи зустрічі з читачами.

У звітний період організація нараховує у своєму складі 11 членів, із яких наш колега – полковник Петро Лисенко – бере участь у бойових діях проти російської навали. З організацією співпрацюють 4 волонтери.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ ЗА 2019 РІК

Доходи ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» за 2019 рік склали 31674 грн., у тому числі, кошти від передплати газети «Промінь Просвіти Є» - 1532 грн. та благодійні внески членів товариства і симпатиків, у тому числі – від добродіїв Василя Стана і Олексія Коновала через Фундацію імені Івана Багряного з української діаспори в США, - 30142 грн.

Витрати розподілилися наступним чином: оплата оренди офісного приміщення – 9066 грн., витрати на видання газети «Промінь Просвіти Є» – 21132 грн. та витрати для підтримки веб-сторінки товариства і веб-сторінки Партнерства «ВідріС» – 1476 грн., разом - 31674 грн. Крім того, у співробітництві з ГО «Докудейз» та приватним підприємцем К.С. наше товариство провело 16-тий Мандрівний міжнародний фестиваль документального кіно про права людини DocuDays UA у м. Кривому Розі й селі Недайвода Криворізького району Дніпропетровської області, бюджет якого склав 30000 грн.

Микола КОРОБКО, голова ГО,
Володимир НАЛУЖНИЙ, заступник голови ГО

ЛЕГЕНДУ про доктора Фауста, який пішов на союз із Лукавим заради науки та прогресу, вигадав не Гете. Вона існувала сотні років до нього; може, навіть із тих самих часів, як з'явився в людській уяві образ самого Лукавого, ворога роду людського. Знайомий теолог-аматор стверджує, що перша монотеїстична релігія, юдейство, не знає «нечистої сили»: є Творець, всесильний та всемудрий, і є неслухняні діти його, яким ніяк не уникнути відповідальності за порушення норм поведінки, що звучать заповідями. Але люди росли-росли, та й доросли до чудової думки: я – хороший, богослухняний, тільки недобра сила спокусила мене, примусила робити недобре. Тож вона й винна! І почалися творчі розробки образу цієї нечистої сили: вона і шайтан, і Вельзевул, і Мефістофель, і Вій, і Воланд... Чого вона тільки не робить, аби спокусити нас на гріх, купити нашу безсмертну душу і занурити її в самісіньке пекло, де страшні чорти повною мірою повернуть нам те, що ми при житті заслужили. Тобто, зло має покарати нас за зло?! Складно і не зрозуміло: а в чому, власне, інтерес самої нечистої сили?! Чи це в неї хобі таке? Для чого Лукавому наші душі? Може йому, як азартному гравцеві, важливий самий процес, гра в перетворення природного добра на неприродне зло?

Весна – це час відродження природи, що люди перетворили на час свят.

Песах, Пасха, Великдень, Рамадан... А великим святам передують великі пости, обмеження в діях і простір для роздумів про вічне, про добре та погане, про заповіді, які однакові для всіх людей, бо є, за суттю своєю, звичайними нормами існування, тільки сформульованими з простою та категоричністю минулих тисячоліть. Не створюю ідолів собі, не брешу, не кради, не вбивай... А то що буде?! А буде те, що й має бути: заблукаєш у житті, втрадиш вірні орієнтири, залишишся й сам без майна, без тих, кого любиш і поважаєш... Тільки відбудеться це не одразу, і в цьому «не одразу» криється сила Лукавого.

ЛЮДИ, ЯКІ НЕ РОЗУМІЮТЬ

Що нового принесла весна 2020 року, окрім карантину, пов'язаного з коронавірусом? Якщо наприкінці зими я писав про скарги депутатів міськради, звернені до преси та громадськості, на порушення їхніх законних прав системою, до якої вони самі причетні, то початок весни додав нового нюансу: на порушення своїх прав поскаржились одразу два представники іншої системи, правоохоронної. Першою була заступниця начальника слідства міського управління поліції Надія Носевич. Вона запевняє, що нове керівництво Міського управління всіляко переслідує її за принциповість, виживає з роботи тощо. І це після 15 років успішної кар'єри! Я, прочитавши її об'ємний пост у Фейсбукі, побажав їй успіху у захисті законних прав, але не втримався і нагадав, що, за часів начальника слідства Гоптарєва, вона була невід'ємною частиною створеної ним системи порушення прав громадян на захист з боку держави. Я особисто отримував від неї відповіді, які потім оскаржив у суді. Тож чого вона дивується і на що сподівається?! Чим, окрім співчуття, я можу їй допомогти? Розголошення фактів? Так я роблю це систематично років сорок, але система навчалась ігнорувати і озвучене, і не озвучене. Як в неї є підстави вважати, що сотні наведених мною раніше доказів беззаконня не змогли пробити самозамкнену «ментівську» систему, а один її доказ зможе?! Як вона бачить своє майбутнє у випадку, якщо відновиться на посаді?

Зробить висновки, зміниться, чи буде й надалі вірно служити тим, хто вже одного разу витер об неї ноги? Думаю, відповіді чекати не довго, але... Я маю співчуття людини, чії права порушені, бажати разом із нею їх відновлення. Тільки в даному конкретному випадку це означає повернення людини в ганебний стан бездушного мента, який не раз плюнув мені в обличчя принизливими відписками. То що мені робити, аби не помилитися?!

Другий приклад не менш цікавий, хоча й стосується не начальника і не зама, а оперуповноваженого відділу боротьби з незаконним обігом наркотичних речовин капітана поліції Олександра Шпака. «Мені втрачати нема чого, і тому я розкажу всю правду!», - пише капітан. Схожа історія: конфлікт із керівництвом, яке не дає фіксувати факти наркоторгівлі, переслідування з метою вихити з поліції не тільки його, але й із десятків товаришів. І цілковита бездіяльність вищого керівництва поліції, куди вони скаржилися. Знайома картина! Але хіба раніше вона знайома не була? За дев'ять років роботи в поліції капітан не побачив, що це за контора? Це начальник МУ Лукашов зробив криворізьку поліцію такою? Та ні, вона такою й була! Не те що все місто, вся Україна свідок! У Тернополі, Рівному, Полтаві на мої слова про те, що я з Кривого Рогу, була однакова реакція: це там, де Вілкули і наркомани?! Так чого ж тільки тоді прокинувся капітан, як стало нічого втрачати?! Щиро бажаю капітану відстояти своє право, а ось повернення до посади не бажано! Ота ефемерна душа, про яку хіба-що перед Великоднем згадують, все ж краща і за невеличку владу над людьми, що поліцейські погони дають, і за пенсію в 40+ років! Потрапили ви, хлопці та дівчата, під колеса системи, яку самі ж і лаштували. Тепер шукаєте законності в беззаконні? А таке можливо?! Президент у своєму зверненні поскаржився, що не може зупинити ані вирубки лісів, ані вивіз бурштину через зухвалу бездіяльність поліції. І змінити міністра, що керує цією бездіяльністю, теж не може, бо сам міністр – хороший, може навіть найкращий. Логіці не піддається! Просто чортівна якась!

Страсні думки, або: «Оскарженню не підлягає»...

Прийшла черга й мені поскаржитися, а точніше, доповісти читачеві про успіхи в кримінальному провадженні, що мусолить слідство Саксаганського ВП з січня 2013 року.

Оскільки вказівки прокурорського керівника не дають абсолютно ніякого прогресу, я періодично намагаюся просити слідчого про слідчі дії, які мені радять професійні юристи та колишні слідчі. Десь наприкінці минулого літа моє клопотання складалося з 10 взаємопов'язаних пунктів, але це біблейське число злякало слідчого. І слідчий суддя Ткаченко погодився: забагато хочу від поліцейського! Я почекав півроку, аби ще раз переконатися, що прокуратура з поліцією самостійно ні на що не здібні, і подав нове клопотання, яке складалося, по суті, з одного пункту, бо два інших просто впливали з першого. Це було клопотання про аудіозапис (або відеозапис) зборів гаражного кооперативу, призначених на 15 березня. Там слідчий міг, на решті, отримати докази того, що численні рішення суду не виконані, збори фальсифікуються, а сам кооператив на 90 відсотків не відповідає вимогам закону і власного статуту. В належний час ухвали слідчого я не отримав і подав скаргу слідчому судді. Трохи порушу послідовність розповіді і скажу, що до часу судового розгляду ухвала про часткове задоволення клопотання була готова. Відмовившись посилати оперуповноваженого на збори, аби зробити аудіозапис, слідчий погодився в майбутньому допитати в якості свідків тих, що будуть присутніми на зборах. Залишається таємницею, як він збирався встановити особи цих людей і з чим збирався порівнювати їхні свідчення. Але родзинкою є підстава відмови: по-перше, він не розуміє, які саме слідчі дії слід проводити на зборах (мабуть, слова «аудіофіксація» та «відеофіксація» здались йому нецензурними!), по-друге, слідчий «не розподіляє сили та особовий склад слідчого відділу.» І послався на ст. 40 КПК. Так ось, слідчий, дійсно, не розподіляє, він «вживає всі необхідні заходи для успішного проведення слідчих дій». І мені як потерпілому має бути абсолютно байдуже, як він це зробить! Тільки це в тих випадках, коли слідчий розуміє значення слів. А коли не розуміє? В справі є мої особисті дані, включно з вищою філологічною освітою. Тож можна було б спитати у фахівця, що значить те чи інше слово чи речення. Що ви, шановні читачі, робите, коли чогось не розумієте в своїй роботі? Я, наприклад, питаю в інших, більш досвідчених або занурююся в довідники... В кого з нас є така робота, де можна не розуміти, чого від тебе хочуть, на цих підставах відмовитися роботу виконувати, а зарплату при цьому не втратити?!

Які наслідки такого підходу до роботи для особистості та суспільства? Років із п'ять тому я познайомився з активною людиною, що стала депутатом міськради від однієї з новоспечених партій. Доволі професійний юрист, непоганий оратор, він хапався за яскраві, резонансні справи. І, не доводячи до кінця, хапався за інші. Поступово я переконався, що його діяльність цілком вкладається в прислів'я «з гармати по горобцях». Але він продовжував закликати людей відстоювати свої права за його допомогою, хоча закінчувалося все глибокими розчаруваннями. Суперечливість його образу для мене все збільшувалася, я звів спілкування з ним до нуля. І тут все стало на свої місця: спільна знайома розповіла, що починав він кар'єру в міліції. Колишніх не буває! Роки пройшли, а безвідповідальність, впевненість у власній безкарності залишилась!

Бездіяльність правоохоронних органів раз за разом виходить боком і кожному окремо, і суспільству в цілому. Держава несе величезні збитки від епідемії COVID, змушена оголосити карантин, який б'є по підприємцях, по кожному з нас, але є необхідним, бо на карту поставлено життя тисяч людей. Я зовсім не вважаю суворість заходів перебільшеною, бо вже стикався з хворобою і на роботі, і вдома. Загроза є, вона справжня! А ось карантин не зовсім справжній, бо контролювати його дотримання повинна іграшкова наша поліція. І поки чесні підприємці і законослухняні громадяни обмежені в свободі дій заради безпеки, поруч із закритими ринками йде майже вільна торгівля «паленою» горілкою та контрабандними цигарками, по лісопосадках та дворах смажать шашлики, працюють незаконні майстерні та торговельні точки... Молодь сприйняла карантин як додаткові канікули, розважається... Все в тому ж гаражному кооперативі на вул. Володимирова Великого цілодобово працює металоприйомка з цілим штатом безхатченків, постачальників краденого краму, а поруч – імпровізоване кафе на смітнику серед гаражів, де завжди можна дешево горілку закувати абсолютно безкоштовною заразою. Поліція не бачить! Мабуть, якийсь вірус уже потрапив під поліцейський кашкет і зіпсував зір. Скаржитись марно: весь кримінал «під дахом»!

Практично одночасно з клопотанням про проведення слідчих дій у моїй справі звернувся я і з заявами до начальника слідства Цимбаленка та заступника прокурора Рижова: перший організовує слідство, другий організовує процесуальне керівництво ним. Результат – нульовий. Ані повна безпорадність слідства, ані його равливий темпи не є для них приводом для втручання. Через місяць після подій я звернувся до слідчого з проханням повідомити, що дало проведення слідчих дій у тому «кастрованому» вигляді, на який він погодився. Відповіді нема, бо нема слідчих дій. Ніяких!

У своїй ухвалі слідчий зазначив, що законний порядок її оскарження існує, але самого порядку не роз'яснив: мабуть закладена в комп'ютер форма не мала такого абзацу, а перечитувати те, що підписував, він не став. Скаргу на бездіяльність слідчого Гренка, яка полягає у відмові зафіксувати фальсифікацію зборів кооперативу, призначених на 15 березня, було подано слідчому судді 6 березня. Закон відводить на її розгляд 72 години. Потрапила скарга до того ж судді Ткаченка, який тепер є ще й головою Саксаганського суду і який вже відмовляв мені у схожій скарзі через те, що десять пунктів клопотання про проведення слідчих дій забагато для розумових здібностей поліцейського.

Тепер відхилене клопотання складалося практично з одного пункту. Слухання було призначено на ранок 10.03. Але в автобусі, яким я їхав на засідання, мені повідомили, що засідання переноситься на невідомий час через раптове відрядження судді. Дзвінки до міністерства юстиції нічого не дали: ми не маємо впливу на суд, ми не маємо з ним зв'язку, бо вкрали телефонні дроти... Зверніться до голови суду! На час відсутності голови суду його обов'язки виконує найстарший суддя, а це Прасолов. Спілкування з ним заздальгідь безперспективне. І все ж я пишу на його ім'я заяву, в якій прошу дотримуватися законних строків. І він відповідає, що суддя у відрядженні, розгляд скарги перенесено на ... 16.03. Те, що відхилені слідчі дії можуть бути виконані лише 15-го, залишається без уваги. Від усіх надій на наше правосуддя для мене залишається лише цікавість: як поведе себе суддя? Як він вийде з патової, фарсової ситуації, яку сам створив?!

Я не впевнений, що судовоє засідання 16.03. належним чином фіксувалося, але диктофон мого телефону був увімкнений. Слідчий в судовоє засідання не з'явився, але просив у скарзі відмовити. Та й дійсно: що може додати в суді особа, яка клопотання не зрозуміла?! Зала – порожня, жодного слухача. Нема активістів, що виносять мозок вимогами правосуддя. Тільки суддя, я та секретарка, що сховалась десь за мікрофон. Я стою прямо перед суддею, але все одно нічого не чую! Належну за законом процедуру повідомлення правил поведінки в суді суддя пропускає. Урочисті слова про «правду і тільки правду» тут не зовсім доречні. Може, я не правий, але мені хотілося б, щоб таку обіцянку давали всі учасники процесу: і судді, і адвокати... Вивченою скоромовкою суддя говорить собі під носа: скаржник, звернувся, просить... Він говорить для себе і чує тільки себе. Манера змінюється, коли він задає мені запитання, чи був я на зборах, перебіг яких просив зафіксувати? Я нагадую, що матеріали справи з шести томів – перед ним, моє клопотання про проведення слідчих дій – теж, і там криється відповідь на запитання, чому я не можу і не бажаю проводити слідчі дії замість поліції. Суддя перебиває: його цікавить тільки пряма відповідь, був я чи ні! Відповідаю: ні, я не ходжу туди, де не поважають мої цивільні права! Все, суддя тікає до нарадчої кімнати! Всі аргументи, що я приготував для суду, йому не цікаві! Те, що в його будь-якому рішенні вже нема ніякого сенсу, він «не помітив»!

В залі підозріло запахло сіркою. Лукавий, ти де?! Сховався під столом у секретарки? Чи вислизнув під мантією до нарадчої кімнати? «Виходь, не соромся, тут всі – твої!» Те єдине, що витягував з мене суддя, не може бути використано для об'уртування ухвали, бо не має ніякого відношення до скарги. Тобто, суддя пішов до нарадчої кімнати з твердим переконанням, що у скарзі треба відмовити, але без уяви, як це зробити? «То він пішов радитися з тобою?» Хвилина-дві паузи, і суддя з'являється в залі. Знову відпрацьована тарбарщина, з якої можна зрозуміти тільки «відмовити» і – «повний текст буде готовий 20 березня».

Я був не зовсім послідовним, коли заявляв, що не звертаюся туди, де мої права не поважають. В суді та в поліції їх не поважають ще більше, але я там – частий гість. Ні, я не мазохіст. Я роблю це заради справедливості і заради вас, шановні читачі.

Весь аудіозапис судового засідання, від часу, коли я увійшов до зали, до часу, коли вийшов, складає 9 хвилин і 8 секунд. «Чистого» часу розгляду – хвилин 4-5. Чекаю 20-го числа, аби дізнатися, що вигадася суддя!

ПІСЛЯ ТЕКСТУ В РЕЗУЛЬТАТІ «РОЗГЛЯДУ»...

Текст ухвали суду, як я й очікував, передає суть скарги і перебіг оскарження так само точно, як міфи та легенди Давньої Греції передають теорію Дарвіна. Про те єдине, що витягав з мене суддя, тобто про збори та мою присутність на них, ані слова! Так, я звернувся з клопотанням, але слідчий розглянув, і за його словами, своєчасно... А по суті? Слідчий, за думкою слідчого судді, процесуально незалежний; зобов'язати його виконувати слідчі дії суддя права не має. І посилення на КПК. Пошлюсь і я!

Глава 26, ст.303, п.1, підпункт 7: рішення слідчого про відмову в проведенні слідчих дій можуть бути оскаржені під час досудового розслідування особою, яка подала клопотання. Стаття 307 з тієї ж глави: Ухвала слідчого судді за результатами розгляду скарги може бути ...про зобов'язання вчинити певну дію. Ось так, шановні! Судді зазвичай скаржаться на недосконалість законодавства, на брак повноважень, а в моєму випадку суддя відмовився від тих, що в законі прописані.

Микола Іванович Коробко, Володимир Дмитрович Налужний, ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство», 50099, м. Кривий Ріг, вул. Церковна, буд. 3, оф. 210; e-mail: m.i.korobko@gmail.com; kmpzt@ukr.net.

У перші роки відродження незалежності України, в умовах тяжко осмислення наслідків чорнобильської катастрофи, перед українським суспільством відкрився шлях екологізації свого життя. Були розроблені перші нормативні документи. Уже 26 червня 1991 року Постановою Верховної Ради УРСР був уведений в дію Закон УРСР «Про охорону навколишнього природного середовища». 29 жовтня 1992 року Постановою Верховної Ради України відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природ-

населення, так і з боку владних структур.

Про стан дотримання вимог законодавства у сфері захисту біорізноманіття можна прослідкувати на прикладі міста Кривого Рогу Дніпропетровської області. Згідно з опублікованим управлінням екології виконкому Криворізької міської ради в 2017 році переліком об'єктів природно-заповідного фонду міста Кривого Рогу, на території міста нараховується 14 таких об'єктів загальною площею близько 375 гектарів, із них 4 об'єкти штучного чи посттехногенного

Північна Червона», затвердженим Постановою РМ УРСР від 12.12.1983 року. Заказник розташований на ділянці циліндричного степу площею 28 га в межах балки Північна Червона. Через штучне обмеження розмірів площі заказника за його межами опинилися ділянки з аналогічним складом біоти, які частково були віднесені до однойменного ландшафтного заказника місцевого значення, створеного за Рішенням виконкому Дніпропетровської обласної ради від 09.06.1988 року.

Відсутність цілісного бачення в процесі формування проектних матеріалів щодо історичної необхідності збереження цінного природного об'єкта призвела до серії методичних і організаційних ускладнень процесу заповідання, які вкрай негативно позначилися на

дотриманні його охоронного статусу.

Ймовірно, що біота, яка населяє територію реліктового степу на схилах балки Північної Червоної, найбільшою мірою серед всіх існуючих на цей час біотопів Криворіжжя збереглася в найбільшій до природного походження стані. Як зазначено в «Програмі охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської області на 2005 – 2015 роки (Додаток до рішення обласної ради від 24 грудня 2004 року, № 495 – 24/IV)», «видове різноманіття регіону (близько 2000 видів вищих рослин і 12000 тисяч видів тварин) сконцентровано лише на 5 – 7 відсотках території. Більше 90 відсотків території області населено 15 – 20 відсотками загальної кількості видів регіону. «На папері» охороняються лише 3 відсотки видів живих організмів, які включено до регіональних Червоних списків та Червоної книги України».

З огляду на наведену характеристику стану збереження біорізноманіття в області, роль балки Північної Червоної, на території якої зростають 14 із 66 видів рідкісних і зникаючих рослин із Списку рослин Дніпропетровської області, занесених до Червоної книги України, та 57 із 450 видів рослин, включених до Червоної книги Дніпропетровської області, неocenенна (Списки наведених видів рослин, які ростуть на території балки, люб'язно надані нам науковими співробітниками Криворізького ботанічного саду НАН України Шоль Г.Н. і Красовою О. О).

(Закінчення на 4 стор.)

Павло Казарін: «Хто сім років тому вірив у війну з Росією?»

НІКОЛИ НЕ ГОВОРИ НІКОЛИ

Хто сім років тому вірив у війну з Росією? В анексію Криму та окупацію Донбасу? «Вторгнення» було словом із лексики маргіналів. Усі інші вірили в Будапештський меморандум та здатність Ахметова захистити свої інтереси. Хто в середині 2013-го повірив би, що Янукович зникне через пів року? Дві третини країни не готові були виходити на протести, опозиція не могла взірвати масовий мітинг, а вся інтрига оберталася навколо 2015-го та перспективи другого туру. Хто на самому початку Майдану повірив би у президентство Порошенка? Лідерами були Яценюк, Тягнибок і Кличко. І в цьому триумвіраті не було зайвих місць. Перемога Петра Олексійовича виглядала настільки ж неімовірною, як і реінкарнація Юлії Володимирівни.

АНГЕЛИ ТА ДЕМОНИ МІНЯЮТЬСЯ МІСЦЯМИ, КУМИРИ СТАЮТЬ АНТИ-ГЕРОЯМИ

Порівняно недавно ми захоплювалися Семеном Семенченком та Надією Савченко. Якби комусь спало на думку розповісти в момент їхнього зльоту про те, яке майбутнє на них чекає, його б розіп'яли. І вже зовсім програна справа – розповісти нам самим трирічної давності про те, хто стане шостим президентом країни. У це не повірив би і сам майбутній шостий. Ніщо не занадто. Ніщо не через край. У нашій реальності не буває «сміливих прогнозів». Ми змагаємося у припущеннях, а потім настає майбутнє і ламає наші піщані замки. Ми звикли твердити ритуальне «все як завжди», але насправді немає ніякого «всього» і немає ніякого «завжди». Ангели та демони міняються місцями, кумири стають антигероями, а червоні лінії малюють лише для того, щоб було що переступити.

Причому так було не завжди. Порівняно недавно українська реальність нагадувала тягучий бразильський серіал, в якому події трапляються рідко, а замість дій – розмови. Щоб не заплутатися в іменах і подіях, досить було купувати щотижневу газету. Ритм життя нагадував «Санта-Барбару». До речі, цей серіал в Україні стали показувати з 217-ї серії, а закінчили на 2040-й. І це при тому, що загалом було знято 2137 епізодів. Але відсутність початку та кінцівки нікого не змусила помітити сюжетні діри.

Все змінилось шість років тому. У той самий момент, коли на зміну «бразильському милу» в нашу реальність прийшли правила «Ігор престолів».

НЕГІДНИКИ ЗДАТНІ НА СИТУАТИВНЕ ДОБРО, А ГЕРОЇ – НА НЕ МЕНШ СИТУАТИВНЕ ЗЛО

У цій реальності гинуть люди. У цій реальності панує інтрига. Ми звикаємо до думки, що життя – не лінійне, що доля не оперує категорією «справедливість», що негідники здатні на ситуативне добро, а герої – на не менше ситуативне зло. Тут вже не виходить розслабитися. Пропущені серії загрожують тим, що ти не зрозумієш сюжет. Досить випасти на місяць, щоб потім гадати, хто всі ці люди і куди поділися колишні. Ніхто не лінійний. Більшість персонажів не описати кількома рядками. Кожен змінюється щодня і щоразу змінює наше ставлення до себе. Ким був для нас Ігор Коломойський у 2014 році? Ким ми вважали Іллу Ківу у 2015-му? Як змінювалося наше ставлення до Міхеїла Саакашвілі у 2016-му? У наших зигагах слабо вгадується спадкоємність. Ще гірше – логіка. Лінійних сценаріїв більше немає, а у персонажів немає монополії на добро і зло. Сюжет не гарантує нам неминучої перемоги, а реальність переконає в тому, що світом правлять не ідеали, а інтереси. Ті, кого ми сьогодні вважаємо героями, завтра можуть змінити своє амплуа. Ті, хто здаються нам фаворитами, завтра можуть піти в небуття. Нинішні пророки стануть блазнями, а фріки можуть виявитися провидцями. Ніхто ні на що не приречений: одного разу написані біографії є тільки у мерців. І ми навряд чи здогадаємося, яке майбутнє на нас чекає через рік.

Павло КАЗАРІН, оглядач «Крим.Реалії», радіо «Свобода», 2 травня 2020 року.

Проблеми віртуального існування вітчизняного заповідного фонду

ного середовища» з метою збереження та відтворення біологічного різноманіття, рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин і рослин України, було затвержене Положення про Червону книгу України. У наступні роки законодавець створив обширний корпус законів і програм розвитку природоохоронної галузі, що, за оцінками багатьох експертів, дає можливість вважати українське правоохоронне законодавство одним із кращих у Європі. Додаткового імпульсу його розвитку в напрямку до адаптації до європейського законодавства додало долучення України до участі в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС, яка у повному обсязі набула чинності 1 вересня 2017 року. Згідно з правилами юриспруденції і конституційної норми, вимоги законів підлягають виконанню. Практика природоохоронної діяльності в Україні свідчить про численні факти ігнорування цих вимог як з боку

походження загальною площею близько 250 га (1). Навіть беручи до уваги той факт, що місто з тривалою історією промислового розвитку має обмежені можливості для створення об'єктів ПЗФ, наведені вище показники заповідності є надмірно низькими. За часів незалежності заповідний статус на території міста додатково надано лише 5-ти об'єктам ПЗФ. Для повноцінного функціонування будь-якого об'єкта необхідно забезпечити його охоронний статус, найважливішими складовими якого є розроблення проекту землеустрою і винесення меж об'єктів у натуру. На теперішній час лише на 3 об'єкти із зазначених 14-ти розроблена землепорядна документація, і межі жодного з об'єктів не винесені в натуру. Особливо показовим, з точки зору на порочну практику формального заповідання, є історія набуття відповідного статусу ландшафтного заказником загальнодержавного значення «Балка

Страсні думки, або: «Оскарженню не підлягає»...

(Закінчення. Початок на 2 стор.)

І я вчергове нагадую: зробив він це від імені України, тобто, і від мого імені, і від вашого, шановні читачі. Одне з питань, що міститься в нескінченному за часом і обсягом кримінальному провадженні, стосується невиконання судових рішень, а це злочин проти правосуддя. Але Саксаганський суд цим питанням зовсім не стурбований. Чому так? Може тому, що має до правосуддя дуже непряме відношення?

«...Лукавий, якщо це ти порадив такий варіант, то він не дуже професійний! Можна було б щось краще вигадати, професійніше!»

Єдине, на чому ухвала базується, так це винесене мною в заголовок «оскарженню не підлягає». Навіть не обгрунтована, не вмотивована ухвала такого роду не підлягає оскарженню. Але вона винесена від мого імені, і я залишаю за собою право оприлюднення, обговорення, опису подій, пов'язаних з не таким уже й важливим для справи кроком. Що сталося б, якби суддя задовільнив клопотання і зобов'язав слідчого зробити те, що не можна зробити без машини часу? Адже збори вже пройшли! Але для судді важливий принцип: не звертайтеся зі скаргами на систему! Слідчий – свій, його бездіяльність треба захищати. Права – за мною, моя правота встановлена в цьому самому суді, і тому я не дам хабара за тяганину, за необгрунтоване закриття справи. А підслідний або геть погрозливий у брехні свідок дасть! На тому й тримається система, щоб людина не могла відновити своє право через суд та правоохоронні органи, щоб усі висіли на гачку «процесуальної незалежності» невігласів, на неможливості оскарження очевидного по-

рушення цивільних прав. Тільки суддя марно сподівається, що «свій» слідчий, за нагоди, поставиться до нього якось інакше, професійніше. В Харкові, місті, що подарувало нам міністра Авакова, 15 грудня 2012 року, якраз на День працівників суду, було вбито родину судді Трофимова з чотирьох людей. Процес убивства тривав близько двох годин, всі тіла було обезголовлено, а голови злочинці забрали з собою. Сміливість висунутих слідством версій вражає, а злочинці не знайдені. Такі злочини або розкриваються по гарячих слідах, або не розкриваються ніколи. Слідство дало вбивцям час, дало величезний шанс зацаїтися, а потім «розрахуватися» за закриття справи. Бо це ще й шанс для міліції заробити. А з мертвого судді колекціонера-мільйонера вже нічого не візьмеш!

Судова та поліцейська реформи стали спочатку козирною картою Порошенка, а її провал – початком його провалу. Тепер теж саме відбувається із Зеленським. Про долю держави я на цей раз промовчу.

Яка з усього цього мораль? А мораль – для всіх одна, як і аморальність! Вона, як сир в театральному буфеті у Булгакова, або першої свіжості, або просто протухла, смердюча. В нескінченних варіаціях на тему Лукавого є й такі, де його навіть шкода, де читач йому симпатизує. Як в «Демоні» Лермонтова, наприклад. І мені шкода його зусиль, коли він шукає душі під мундирами і мантиями, аби спокусити грошима та кар'єрою. До нього з таких ціла черга стоїть, і просять не дорого... Тільки душі такі некондиційні, трухляві, нема ніякого сенсу їх купувати!

Леонід БАГАШВІЛІ, м. Кривий Ріг

